

“ ข้อดีของการปลุกทุเรียนต้นคู่คือการใส่ปุ๋ยใส่ยา และให้น้ำเหมือนการปลุกทุเรียนต้นเดี่ยว แต่ถึงเวลาเก็บเกี่ยวเราจะได้ผลผลิตจากทั้งสองต้นพร้อมกัน.... ”

ธีรภัทร อุ่นใจ เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาพืชสวน ประจำปี พ.ศ. 2561

ถึงฤดูทุเรียนให้ผลผลิต หลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ติดกับทวีปกันอย่างขึ้นมื่น เพราะทุกวันนี้ทุเรียนไทย ไม่เพียงนิยมบริโภคในประเทศ แต่ชาวต่างชาติ โดยเฉพาะคนจีนนิยมบริโภค "ราชาแห่งผลไม้" กันมาก ถึงขนาดจับจองกันตั้งแต่ผลผลิตยังติดต้นอยู่ในสวน การทำสวนทุเรียนจึงกลายเป็นธุรกิจน่าสนใจของคนมีสตางค์ สวนทุเรียนจึงขยายไปยังภาคอื่น ๆ ของประเทศมากขึ้น ถึงกระนั้น จังหวัดจันทบุรีก็ยังมีอีกหลายแห่งเป็นแหล่งปลุกทุเรียนที่สำคัญของประเทศ มีสวนทุเรียนชื่อดังมากมาย รวมถึงเกษตรกรเด่นที่เป็นกูรูในด้านการปลุกทุเรียน

"ธีรภัทร อุ่นใจ" เป็นคนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จจากการทำสวนทุเรียนด้วยเทคนิคใหม่ ๆ รวมทั้งการทำตลาดด้วยการรวมกลุ่มผู้ปลูกเพื่อซื้อขายทุเรียนโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ผลสำเร็จนอกจากรายได้ที่มั่นคง ยังรวมถึงความสำเร็จส่วนตัว กับรางวัลเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาพืชสวน ประจำปี พ.ศ. 2561 (ก่อนหน้านี้เจ้าตัวเคยได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาบัญชีฟาร์ม ประจำปี พ.ศ. 2555 มาแล้ว)

"ผมคิดว่าที่ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นในปีนี้เป็นเพราะนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่นการปลุกทุเรียนต้นคู่ที่นำมาปฏิบัติอย่างมีระบบให้ผลผลิตได้จริง จากเดิมที่การปลุกทุเรียนต้นคู่ทำเพียงเพื่อเมื่อปลูกไปแล้วต้นใดต้นหนึ่งตายจะได้มีต้นสำรองไว้ แต่การทำสวนทุเรียนต้นคู่ของที่นี่ เป็นการปลุกทุเรียน 2 ต้นไปพร้อมกัน และดูแลอย่างจริงจังจนทำให้ผลผลิตมากกว่าการปลุกทุเรียนเพียงต้นเดียวต่อหลุม อีกเรื่องที่เป็นจุดเด่นคิดว่าน่าจะมาจากการสร้างระบบนิเวศอย่างสมดุลภายในสวนทุเรียน เช่น แถวนี่มีไถ่ป่าเยอะและจะลงจากบนเขาเข้ามาในสวนตอนเช้าครู่และตอนเย็น ๆ เราก็ไม่ต้องไปจัดการอะไร ปล่อยให้เขาเข้ามาไถ่ป่าพวกนี้จะมาช่วยกินแมลงศัตรูของต้นทุเรียน ทำให้สวนของผมไม่มีปัญหาเรื่องหนอนเจาะต้น เพราะไถ่ป่าพวกนี้จัดการหมด"

ทุเรียนต้นคู่ ลงทุนครั้งเดียว ผลผลิตคูณ 2

สวนทุเรียนของเกษตรกรดีเด่นด้านพืชสวนท่านนี้มีพื้นที่ 87 ไร่ ตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ 3/6 หมู่ที่ 8 ตำบลตะเยียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี (โทร. 0-3946-8422 หรือ 09-7068-1971) เป็นสวนทุเรียนปลอดสารพิษที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการผลิต GAP ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุเรียนที่ปลูกจะ

คุณอรมน ทรัพย์ทวีธรรม อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ลงพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลหาช่องทางส่งออกทุเรียนไทย

เป็นพันธุ์หมอนทองเป็นหลัก แต่วิธีการปลูกจะต่างกับการปลูกของเกษตรกรทั่วไป เพราะปลูกแบบต้นคู่ซึ่งมีข้อดีหลายประการ

"การปลูกทุเรียนต้นคู่จะใส่ปุ๋ยใส่ยาและให้น้ำเหมือนการปลูกทุเรียนต้นเดี่ยว แต่ถึงเวลาเก็บเกี่ยวเราจะได้ผลผลิตจากทั้งสองต้นพร้อมกัน ทุเรียน 1 ต้น จะให้ผลผลิตประมาณ 80 ลูก การปลูกแบบต้นคู่ แต่ละต้นอาจได้ผลผลิตน้อยลงเหลือต้นละประมาณ 60 ลูก แต่เราสามารถได้ผลผลิตจากทั้ง 2 ต้น คือ 120 ลูก หรือมากกว่า การปลูกแบบต้นเดี่ยว ๆ มากกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ โดยการลงทุนที่แทบเท่ากัน มีเพิ่มมาเพียงค่าต้นพันธุ์ในครั้งแรกเท่านั้น เฉลี่ยแล้วเพิ่มเพียง 5 เปอร์เซ็นต์/แปลง"

คุณธีรภัทรบอกว่า ตามปกติการให้ปุ๋ยทุเรียนจะยึดหลักการใส่ตามขนาดทรงพุ่มอยู่แล้ว คือ 1 กิโลกรัม/พื้นที่ 1 ตารางเมตร ทุเรียนต้นคู่จะมีขนาดทรงพุ่มประมาณ 4 ตารางเมตรก็ให้ปุ๋ย 4 กิโลกรัม จึงไม่จำเป็นการเพิ่มปุ๋ย 2-3 เท่าแต่อย่างใด ซึ่งรากของต้นทุเรียนต้นคู่แต่ละต้นต่างดูดอาหารไปบำรุงต้นของมันเอง ซึ่งนอกจากแต่ละต้นจะหากินอาหารด้วยตัวเองไม่แย่งกันแล้ว รากของทุเรียนที่ปลูกแบบต้นคู่ยังจะสอดประสานและยึดเข้าด้วยกัน ทำให้ลำต้นของทุเรียนทั้ง 2 ต้นที่ปลูกคู่

กันมีความแข็งแรงเพิ่มมากขึ้น ไม่หักโค่นลงง่าย ๆ แม้มีพายุรุนแรง ซึ่งในจังหวัดจันทบุรีมีโอกาสพบเหตุการณ์ลักษณะนี้ได้บ่อยครั้ง

การปลูกทุเรียนต้นคู่เตรียมแปลงในลักษณะของการยกโคกหลุมปลูกสูงจากพื้นดินประมาณ 1.2 เมตร กว้าง 8x8 เมตร เพื่อช่วยลดปัญหาเรื่องโรคเน่าโคนเน่า จากนั้นขุดหลุมปลูกกว้าง 4-6 เมตร สำหรับปลูกทุเรียน 2 ต้น แต่ละต้นเว้นระยะห่างกัน 1 เมตร และเว้นระยะห่างระหว่างต้นและแถว 10x12 เมตร ซึ่งจะใช้ต้นพันธุ์ทุเรียนประมาณ 24-30 ต้น/ไร่

"การปลูกควรวางแนวของต้นทุเรียนในลักษณะที่ต้นหนึ่งอยู่ทิศเหนือและต้นหนึ่งอยู่ทางทิศใต้ จะทำให้ทั้งสองต้นได้รับแสงอย่างทั่วถึงทั้งตอนเช้าและตอนเย็น เพราะในช่วงแรก ๆ เคยปลูกโดยให้ต้นหนึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก ต้นหนึ่งอยู่ทางทิศตะวันตก ปรากฏว่าตอนเช้าต้นทางตะวันออกจะได้รับแสงอย่างเต็มที่เพียงต้นเดียว พอตอนบ่ายต้นที่อยู่ทางทิศตะวันตกจึงจะได้ แต่ต้นที่ปลูกทางทิศตะวันออกก็ไม่ได้หรือได้น้อย ทำให้ต้นทุเรียนที่ปลูกไว้ได้รับแสงไม่ทั่วถึง"

การดูแลทุเรียนต้นคู่ คุณธีรภัทรจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์สลับกับปุ๋ยเคมี ปุ๋ยเคมีใช้สูตรเสมอ 15-15-15 หรือ 16-16-16 ประมาณครึ่งกิโลกรัม/ต้น/ครั้ง ให้ทุก 15-20 วัน หากมีปุ๋ยอินทรีย์ก็จะใส่ไปพร้อมกันเลย โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัม/ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์ข้างต้น แต่หากเป็นช่วงที่ฝนตกชุกจะใส่ปุ๋ยอินทรีย์เพียงอย่างเดียว เพื่อป้องกันการถูกชะล้างจากน้ำฝนที่จะทำให้เป็นการเพิ่มต้นทุนโดยเปล่าประโยชน์

การให้น้ำทุเรียนต้นคู่จะขึ้นอยู่กับระยะของต้นทุเรียน ในระยะแทงช่อดอกควรหลีกเลี่ยงไม่ให้โดนทรงพุ่ม เพราะดอกที่จะเปลี่ยนเป็นใบอ่อนแทน ระยะนี้จึงควรให้ภายในทรงพุ่ม และเมื่อออกบานควรลดการให้น้ำลง เพื่อป้องกันการแตกใบอ่อน ส่วนการดูแลวัชพืช เน้นปล่อยให้หญ้าคลุมแปลงทุเรียนโดยเฉพาะฤดูแล้ง วัชพืชที่ขึ้นรอบโคนต้นจะช่วยรักษาความชุ่มชื้นในแปลงเอาไว้ได้ ส่วนในฤดูฝนอาจต้องตัดหญ้าออกบ้างเพื่อไม่ให้โคนต้นอู้น้ำมากเกินไป เสี่ยงต่อโรครากเน่าโคนเน่า โดยการกำจัดวัชพืชนั้นจะใช้เครื่องตัดแทนการใช้สารเคมี ซึ่งเป็นอันตรายต่อต้นทุเรียนได้ เพราะรากของทุเรียนมีความอ่อนไหวต่อสารเคมีมาก ด้านการป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่าที่เป็นปัญหาสำคัญ จะใส่ไตรโคเดอร์มาทุก ๆ 3 เดือน ในช่วงที่ใช้ไตรโคเดอร์มา ซึ่งจะอยู่ในดินนาน 6 เดือน ห้ามใช้ยากำจัดเชื้อราเคีคขาด เพราะจะไปฆ่าเชื้อไตรโคเดอร์มาซึ่งเป็นเชื้อราชนิดหนึ่งด้วยเช่นกัน

การปลูกทุเรียนในปัจจุบันนั้น มีการใช้สารแพคโคล-บิวทราโซล กระตุ้นการออกดอกให้สม่ำเสมอ ทำให้ได้ผลผลิตทุเรียนได้ตั้งแต่ปีที่ 3 ขึ้นไป ไม่ต้องรอนาน 6-7 ปีอย่างแต่ก่อน การผสมเกสรก็มีการนำเครื่องพ่นลมมาติดตั้งกับรถ และขับไปตามช่องว่างระหว่างแถวปลูกพร้อมกับเปิดลมไปด้วย เกสรก็จะถูกลมพัดและผสมกันเองตามธรรมชาติ วิธีนี้สะดวกและรวดเร็วกว่าการใช้แปรงค้อย ๆ ปัดเกสรที่เสี่ยงต่อผลผลิตเสียหายได้ง่ายกว่า

เมื่อทุเรียนให้ผลผลิตจะเก็บเกี่ยวอยู่ 3-4 วัน/ต้น จากนั้นจะเริ่มตัดแต่งกิ่งให้โปร่งโดยคลุมความสูงและให้กิ่งแตกออกด้านข้างแทน เพื่อให้ง่ายต่อการดูแล ส่วนการ

บำรุงต้นจะเริ่มตั้งแต่ในช่วงที่ทุเรียนให้ผลผลิต โดยจะใส่ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อบำรุงต้น ไม่ให้ดินโทรมจนเกินไปหลังเก็บเกี่ยว เมื่อทุเรียนแตกใบอ่อนอีกครั้ง อย่างน้อย 2-3 ชูต จะเริ่มให้อาหารเสริมทางใบเพื่อช่วยต้นทุเรียนให้สะสมอาหาร และเมื่อใบอ่อนชูตที่ 3 ระยะเพศลาคอกจะใช้สารแพคโคลบิวทราโซล 25 เปอร์เซ็นต์ เพื่อกระตุ้นการออกดอก อัตราส่วน 1,000 ซีซี./น้ำ 200 ลิตร ซึ่งทุเรียนก็จะออกดอกและให้ผลผลิตให้เก็บเกี่ยวได้อีกครั้ง

รวมแปลงใหญ่ห้วงภาครัฐหนุนส่งออกโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

การปลูกทุเรียนต้นคู่ นั้น มีต้นทุนเฉลี่ย 10-11 บาท/กิโลกรัม หรือ 18,000-20,000 บาท/ไร่ (ไม่รวมค่ายกโคกและค่ากิ่งพันธุ์) ได้ผลผลิตเฉลี่ย 1,800-2,000 กิโลกรัม/ไร่ ราคาขายเฉลี่ยปัจจุบันอยู่ที่ 75 บาท/กิโลกรัม ซึ่งปัจจุบันคุณธีรภัทรได้รวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จัดตั้งเป็น "ทุเรียนแปลงใหญ่ หมู่ 8 ตำบลตะเคียนทอง" เพื่อทำตลาดแบบปลูกเองขายเอง มีสมาชิก 31 ราย พื้นที่ปลูกรวมกว่า 600 ไร่ คาดให้ผลผลิตประมาณ 1,500 ตัน/ปี

"ข้อดีของการทำทุเรียนแปลงใหญ่ คือเกษตรกรจะได้รับการพัฒนาสวนจากเดิมที่เรทำแบบตามใจฉัน เราก็มารวมกลุ่มกันเพื่อที่จะเรียนรู้วิชาการร่วมกันแบบที่สอนน้องเพื่อให้ไปในทิศทางเดียวกัน รวมกันซื้อหาปุ๋ยยา เพื่อให้ได้ราคาค่ากว่าทุน คนที่ประสบความสำเร็จแล้วก็ไปชวนที่กำลังเริ่มทำเพื่อให้พัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน เมื่อได้ผลผลิตที่มีคุณภาพในปริมาณที่แน่นอนก็สามารถรวบรวมไปขายได้ง่าย หลีกเลี่ยงปัญหาการถูกกำหนดราคาจากพ่อค้าคนกลางหรือล้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ เพราะเมื่อมีปริมาณผลผลิตมากพอก็สามารถรับยอดสั่งซื้อจากต่างประเทศได้เอง ซึ่งปีนี้เป็นปีแรกที่ทางกลุ่มแปลงใหญ่ของเราจะรวมผลผลิตส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศจีน"

เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติทั้งห้าว่า ปัจจุบันตลาดใหญ่และแหล่งรายได้สำคัญของชาวสวนทุเรียนคือกำลังการบริโภคของคนจีน ดังนั้นเมื่อชาวสวนพัฒนาเทคนิคและวิธีการปลูกให้ได้ผลผลิตที่ดีแล้ว ก็คาดหวังว่าหน่วยงานภาครัฐจะเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องของการส่งทุเรียนไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ให้มีความสะดวกและหลากหลายช่องทางมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีรายได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ๑

ทุเรียนต้นคู่ที่ให้ผลผลิตได้พร้อมกัน
และใช้เวลาเท่ากับการปลูกทุเรียนเพียงต้นเดี่ยว/หลุม

